

Pápežové katechézy o rodine: audiencia 13. mája 2015

Svätý Otec pokračoval v sérii katechéz o rodine, tentokrát konkrétne o rodinnom živote, pričom sa zameral na tri kľúčové slová, ktoré v rodine nesmú chýbať: «môžem?», «ďakujem» a «prepáč». Tieto tri slovká „otvárajú cestu pre dobrý život v rodine, pre život v pokoji“, povedal Svätý Otec.

30.09.2015

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Dnešná katechéza je akoby vstupnou bránou do série zamyslení nad životom rodiny, nad jej reálnym životom s jeho obdobiaami a jeho príbehmi. Nad touto vstupnou bránou sú napísané tri slová, ktoré som tu na námestí už viackrát použil. Sú to slová: «môžem?», «ďakujem», «prepáč». Tieto slová naozaj otvárajú cestu pre dobrý život v rodine, pre život v pokoji. Sú to jednoduché slová, no nie až také jednoduché pri ich uskutočňovaní! Ukrývajú v sebe mohutnú silu: silu na ochranu domu aj cez tisícovkové ťažkosti a skúšky; zatiaľ čo ich neprítomnosť pozvoľna utvorí trhliny, ktoré môžu spôsobiť, že sa dokonca aj zrúti.

Považujeme ich bežne za slová patriace k «dobrej výchove». To áno, dobre vychovaný človek žiada o dovoľenie, poďakuje sa alebo sa ospravedlní, ak pochybí. Dobrá

výchova je teda veľmi dôležitá. Veľký biskup, sv. František Saleský zvykol hovorievať, že «dobrá výchova je už polovica svätosti». Avšak pozor, pretože v dejinách sme videli aj určitý formalizmus dobrých spôsobov, ktorý sa môže stať maskou zakrývajúcou vnútornú prázdnotu a nezáujem o druhého. Ako sa hovorí: «Za mnohými uhladenými spôsobmi sa ukrývajú zlé návyky». Dokonca ani náboženstvo nie je uchránené pred týmto ohrozením, ktorým sa formálne dodržiavanie skĺzava do duchovného svetáctva. Diabol, ktorý pokúša Ježiša, sa prejavuje vyberanými spôsobmi – veď je to páňko, gavalier – a cituje Sväté písmo, robí dojem teológa. Jeho štýl sa zdá bezchybný, no jeho úmyslom je odvieŕť od pravdy o Božej láske. My však chápeme dobrú výchovu v jej autentickom význame, kde je štýl dobrých vzťahov pevne zakorenený v láske k dobru a v úcte voči druhému.

Rodina žije z tejto rýdzosti chcenia
dobra.

Pozrime sa na prvé slovo: «môžem?»
Keď sa usilujeme, aby sme si s láskou
poprosili aj to, o čom si myslíme, že
by sme si na to mohli robiť nároky,
vytvárame opravdivú záštitu pre
ducha manželského a rodinného
spolunažívania. Vstupovanie do
života toho druhého, aj keď je on
súčasťou nášho života, si vyžaduje
jemný takt nenásilného postoja,
ktorý obnovuje dôveru a úctu.
Dôvernosc ako taká neoprávňuje
pokladať všetko za samozrejmosť. A
čím viac je láska dôverná a hlboká,
tým väčšmi si vyžaduje
rešpektovanie slobody a schopnosť
vyčkať, aby ten druhý otvoril dvere
svojho srdca. V tejto súvislosti si
pripomeňme Ježišovo slovo zo
Zjavenia sv. apoštola Jána, ktoré sme
si vypočuli: «Hľa, stojím pri dverách
a klopem. Kto počúvne môj hlas a
otvorí dvere, k tomu vojdem a

budem s ním večerať a on so mnou» (Zjv 3,20). Aj Pán žiada o dovoľenie vstúpiť! Nezabúdajme na to. Predtým, ako urobíte nejakú vec v rodine: «Môžem to urobiť? Bude sa ti páčiť, ak to urobím takto?». Je to práve tá vyberaná reč, avšak plná lásky. A toto rodinám veľmi prospieva.

Druhé slovo je «ďakujem». V istých chvíľach sa pristihneme pri pomyslení, že sa stávame spoločnosťou so zlými spôsobmi a nepekňými slovami, akoby tieto boli znakom emancipácie. Počujeme ich mnohokrát vysloviť aj verejne. Na jemnosť a schopnosť poďakovať sa hľadí ako na prejav slabosti, niekedy vyvolávajú priam podozrievavosť. Proti tejto tendencii sa dá bojovať v samotnom lone rodiny. Musíme sa stať nekompromisnými ohľadom výchovy k vďačnosti, k uznaniu: stať sa vychádza tak ľudská dôstojnosť, ako aj sociálna

spravodlivosť, oboje. Ak sa v rodinnom živote zanedbá tento štýl, vytratí sa aj zo spoločenského života. Vďačnosť je pre veriaceho človeka zakotvená v samotnom srdci viery: kresťan, ktorý sa nevie poďakovať, je človek, ktorý zabudol jazyk Boha. Počúvajte dobre: kresťan, ktorý sa nevie poďakovať, zabudol jazyk Boha! A to nie je pekné! Spomeňme si na Ježišovu otázku, keď uzdravil desať malomocných a iba jeden z nich sa vrátil poďakovať (porov. Lk 17,18). Raz som počul rozprávať jedného staršieho človeka, ktorý bol veľmi múdry, dobrý a jednoduchý, avšak s nábožnou a životnou múdrosťou... Vďačnosť je rastlina, ktorej sa darí iba v pôde šľachetných duší. Tá šľachetnosť duše, tá Božia milosť v duši nás pobáda k vysloveniu vďaky, k vďačnosti. Je kvetom ušľachtilej duše. Toto je niečo nádherne.

Tretie slovo je «prepáč». Náročné slovo, isteže, ale také prepotrebné. Keď chýba, malé trhliny sa zväčšujú – aj bez toho, žeby sme to chceli – až sa stávajú hlbokými priekopami. Nie pre nič za nič nachádzame v modlitbe, ktorú nás naučil Ježiš, v «Otčenáši», zahrňujúcim všetky podstatné otázky nášho života, tento výraz: «A odpusť nám naše viny, ako i my odpúšťame svojim vinníkom» (Mt 6,12). Uznanie pochybenia a túžba prinavráť to, o čo sme toho druhého pripravili – úctu, úprimnosť, lásku – nás robí hodnými odpustenia. A takto sa zastavuje infekcia. Ak nie sme schopní ospravedlniť sa, znamená to, že nedokážeme ani odpustiť. V dome, v ktorom sa neprosí o odpustenie, začína chýbať vzduch, vody sa stávajú stojatými.

Mnoho citových rán, mnohé rozkoly v rodinách sa začínajú stratou tohto vzácneho slova: «prepáč mi». V manželskom živote toľkokrát

dochádza k škriepkam... a aj «taniere lietajú», no dám vám jednu radu: nikdy neskončíte deň bez udobrenia. Počúvajte dobre: Pohádali ste sa, manžel a manželka? Deti s rodičmi? Veľmi ste sa poškriepili? No, nie je to dobré. Avšak problém nie je v tomto. Problém je vtedy, keď toto citové rozpoloženie zostáva aj v nasledujúci deň. Preto, keď ste sa pohádali, nikdy neukončíte deň bez nastolenia pokoja v rodine. - A ako sa mám pomeiť? Mám sa hodiť na kolená? - Nie! Stačí malé gesto, nepatrný prejav. A rodinná harmónia sa vráti! Stačí jeden prejav nežnosti. Bez slov. Nikdy však nezavršíte deň v rodine bez uzmierenia sa. Rozumieme tomu? Nie je to ľahké, ale treba tak konať. A týmto bude život krajší.

Tieto tri kľúčové slová v rodine sú jednoduché a možno v nás v prvej chvíli vyvolajú úsmev. No ak na ne zabúdame, potom sa už niet na čom smiať, však? Naša výchova ich azda

príliš zanedbáva. Nech nám Pán pomôže dať ich opäť na správne miesto v našom srdci, v našom dome a aj v našom spoločenskom spolunažívaní. A teraz vás pozývam, aby sme všetci spoločne zopakovali tieto tri slová: «Môžem? Ďakujem! Prepáč!» [zhromaždení opakujú]. Sú to slová, vďaka ktorým sa vstupuje do lásky v rodine, aby sa rodina mala dobre. Ešte zopakujme radu, ktorú som vám dal, všetci spoločne: «Nikdy neukončíme deň bez udobrenia» [prítomní na námestí opakujú]. Ďakujem.

(Preklad: Slovenská redakcia VR)